ئاراستەکانی رەخنەی شانۆیی … حەیدەر عەبدولرەحمان

به درێژایی تەمەنم لەگەڵ پرۆسەی رەخنە نووسین دا، قەت بە بیرم نایێ بۆ هیچ کارێکی هونەریی، پێش وەختە هیچ بڕیارێکم لەگەڵ خۆم دا هەبێ، یا پرسم بە هیچ بنیادەمێکی خوا کردبێ بۆ نووسین یان نە نووسین، بەڵکو ئەوە بەرهەمەکە خۆی بووە هەمیشە بڕیاری پێ بەخشیووم.

لەسەر هیچ بەرهەمێك، بیرم لە دووری و نزیکی هیچ لەوانە نەکردۆتەوە که بەرهەمەکانیان دەخوێنمەوە، هیچ کاردانەوەیەکیشم بەلاوە گرنگ نەبووە، مادام لەوە دڵنیا بوومە که ئەوەی دەینووسم لە نیەتێکی پاکو بێگەردو لە دیدێکی تایبت و ئازادی خۆمەوە سەر هەڵدەدات ..

به دەست من نەبووە، هەندێ لەو بەرهەمانە وەك تیر لە زاکیرەم چەقیوون، وەك زریان رایان ماڵیوم، لە تاریکی نیوەشەودا، وێنەو سینۆگرافیاو دیمەنە وروژێنەرەکانیان، ئۆقرەیان لێ هەڵگرتووم، وەك تاشە بەرد لە کەلەکەم چەقیوون، تا بەیانی هەرگێڕو وەرگێڕیان پێ کردووم، وەك خوێن بە ناخما گوزەریان کردووە، ناچاری ئەوەیان کردووم، لەژێر پێخەفەکە دەربێم و بە دوای چرایەك، چەند پەڕە کاغەزێك، قەڵەمێکی ون بوودا بگەڕێم و بیانوسمەوە، ئەو کات بە ئارامی خەو چێتە چاوانم.

بەرهەمی واش هەبووە، ه□□کی گەورەی شانۆییان لێ کردووم زیندانێکی تەسك و تریسك، وەك چۆلەکەیەك کە لەتاو بە دیل گرتنی، رۆحی بە دارو دیواردا بدا، بەدوای کڵافەیەك، دەرگایەك، پەنجەرەیەك دا بگەڕێم بۆ هەناسە دان.

کە هاتوومەتە دەرەوەش، ئۆخەیەکم لە ناخمدا هەڵکێشاوە.. ئەوسا زانیوومە ئازادی چەند خۆشە.

کاتێ ئاوێزانی سیحری نمایشێکی شانۆیی دەبم و دەکەومە ژێر کاریگەرییە دەروونی و ستاتیکیەکانی، رەنگە تا دەمێکی دوور زمانم سڕ بێ و نەتوانم قسەیەك بکەم، باس لەو سڕ بوونە رۆحیە بکەم، کە بە ئاسانی بەرم نادات ..دواتر کە ئەو تۆزو گەردە کاریگەرانەی سەر دەروونم هەڵنیشتنەوە، لەژێر سۆزە کاتیەکاندا دەرچووم، ئەوسا دەتوانم روونتر نمایشەکان لەزاکیرەمدا بگێڕمەوە، لۆژیکیانە تر بیانخوێنمەوە..بۆیە پێم وابووە کارێکی زۆر نالۆژیکییە کە رێك

دوای کۆتایی هاتنی نمایش و لەژێر هەموو ئەو دەرهاوێشتەو کاریگەرییە سیحراویانەی شانۆ، بتوانیت راستەوخۆ بەلۆژیك قسە لە نمایشێکی شانۆیی بکەیت و مافی خۆی بدەیتێ .

هەمیشە تەمەنی نمایش لە هزرو ناخی بینەردا سنوورێکی دیاری کراوی نیە، نمایشی وا هەیە بە ساڵان لە زاکیرەی بینەردا بە زیندوویەتی دەمێنێتەوە، لەهەر لەحزەیەکی گەڕانەوە بۆ ئەو زاکیرەیەدا چێژێکی نوێت پێ دەبەخشیت، هەشە تەمەنی مانەوەی لەهزری تۆدا تەنیا سنووری دەرگای دەرەوەی هۆڵەکەیە..لەوێوە بە بیرت دا نایێ بزانیت ئەوەی تۆ بینیت چی بوو؟ چونکە نمایشەکە نەیتوانی شوێنەوارێك لەرۆحی تۆدا بە جێ بێڵێ بەهاکەی بای ئەو چەند خولەکانە بێت کە تۆ بەو نمایشەت بەخشی.

هەر بینەرێك کەروو لەهۆڵێکی شانۆیی دەکات، هەر نازناوێك هەڵگرێت، بۆ ئەوە دێتە شانۆ، چێژ لە نمایش وەربگرێت، پێداویستیە رۆحی و هزری و دەروونییەکانی خۆی لە شانۆوە وەربگرێت، ئەگەرنا خوێندنەوەی نمایش، یا رەخنەگرتن ناچێتە قالبی پرۆسەیەکی زۆرە ملێیی، کە تۆ مادام لە نمایشێکدا ئامادە بوویت، دەبێت بنووسیت، زۆر جاران جەخت لەخۆ کردن بۆ نووسین لە پەنای کۆمەڵێ پاساوی نالۆژیکی، زەرەرو زیان بە کردەی رەخنەیی دەگەیەنێت و ئاستی توانستی رەخنەگرەکە دادەبەزێنێ و متمانەی لەگەڵ خوێنەرانی خۆی لەدەست دەدات، بە تایبەت ئەو نمایشە لاوازانەی شایەستەی قسە لەسەر کردن نین و هەموو بینەرێك بە ئاسانی توانای خوێدنەوەیانی هەیەو ئەو بەها هونەرییە گران بەهایانە بە خۆیانەوە هەڵناگرن کە شایەستەی ئەوە بێت رەخنەگر بیانخوێنێتەوە.

رەخنەگر وەك هەر شانۆکارێکی دیکە لەهەر کارێك دا دەکەوێتە بەردەم تاقیکردنەوەیەکی نوێ، ناتوانێت بەئاسانی متمانە لای بینەر دروست بکات، ئەگەر بۆ کۆمەڵێ پرسی لاوەکی، نووسینەکانی خۆی خستە بازاڕەوە، ئیدی هەر تەکتیکێك لە نووسین دا بەکار بێنێ، ئەوە ناتوانێت فیڵ لە بۆچوونی بینەر و قەناعەتی بینەر بکات، بینەری هوشیار زۆر بە ئاسانی دەتوانێت باگ راوندی ئەو تەکتیکە لە ژێر پەردەوە ببینێ کە رەخنەگر بەکاری دێنێ .

زۆری نووسین لەپرۆسەی رەخنەی شانۆیی دا بۆ ژمارەیەکی کەمی بەرهەمی شانۆیی، نیشانەی رەوتێکی خەتەرناکە بۆ رشانەوەی رەخنە، چونکە رەخنە دەرهاوێشتەیەکی جۆریی بەرهەمی شانۆییە نەك بڕی شانۆیی.

لەو کاتەدا رەخنە ناکەوێتە پێگەیەکی باڵاتر لە شانۆ، بۆ ئەوەی شانۆ بەرەو ئاراستەیەکی بلٍندتر لە خۆی راکێشێ، بەڵکو لە پێگەیەکی نزمتر لە شانۆ دەچەقێ کە نەتوانێت بزاڤی شانۆیی تەکان پێ بدا.
بۆیە شوناسی پێشکەوتنی رەخنەی شانۆیی لە ئامادەبوونی رەخنە نیە لە هەموو کارێکی شانۆیی دا، بەڵکو پاراستنی رەخنەیە لە ئاست و وەزیفەی زانستی و ئەکادیمی و قودسیەتی رەخنەو رۆڵی کاریگەری رەخنە لە بەرەو پێشەوەچوونی شانۆدا.

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!…موری بۆکچین-١-

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!
By Murray Bookchin
و: زاهیر باهیر

بەشی یەکەم:

لە ئێستادا هەموو بەرماوە خراپەکانی ساڵانی سییەکان وەکو قسەی گووای " هێڵی یا ڕیزی چینایەتیی"، " ڕۆڵی چینی کرێکاران" ، " کادیرانی بە ئەزموون" ، " پارتی پێشڕەو" هەروەها " دیکتاتۆری□تی پڕۆلیتاریا"، سەریهەڵداوەتەو. هەموو ئەمانە چڕتر لە سەردەمی پێشتر و لە فۆرمێکی خراپ و ناتەندروستا هاتوونەتەوە ئاراوە. باڵی پێشکەوتوخوازی پارتی کار (PLP (The Progressive Labor Party ، بە تەنها نموونەیەك نییە لەم بوارەدا، بەڵکو خراپترینیانە. دەتوانرێت بۆنی هەمان گوو ل□ ل□ق□ جیاوازەکانی SDS ،سۆشیال دیمۆکرات و مارکسییەکان و یانە سۆشیالیستەکان لەناو بینای زانکۆکانا، بکرێت، ئەوە هەر باس لە گروپە ترۆتسکییەکان و یانەکانی سۆشیالیستی نێونەتەوەیی و گەنجانی دژ بە جەنگ وفاشیزم، هەر مەکە.

لانی کەم لە ساڵانی سییەکانا ، ئەو کاتەی کە ئەمەریکا بەهۆی قەیرانی□کی گەورەی ئابوورییەوە کە قوڵترین و درێژترین قەیران بوو

لە مێژوودا پەکیکەوتبوو [ئیفلیجبووبوو]، ئەم قسەو باسانە بەهەرحاڵ. ئەو کاتە تەنها هێزگەلێکی زیندوو کە لە گۆڕەپانەکەدا دەبینران و بەگژ دیوارەکانی کاپیتالیزمدا دەچوونەوە ڕێکخستنە گەورەکەی کۆمیتەی ڕێکخراوی کرێکارانی کارگە بوو، کە بەشێك بوون لە نێونەتەوەیی CIO کە مەیل و ئاڕاستەی جەنگاوەریی ڕادیکالیانەیان هەبوو.
ئەوان لە پشت مانگرتنە ئاشکرا و گەورەکانەوە بوون، لەگەڵ پۆلیسدا لە ڕووبەڕووبوونەوەی خوێناویدا بوون. ژینگەی سیاسیانە لە سەراپای دونیادا بە هۆی پریشك و ڕۆشنایی وزەی جەنگی ئەهلی ئیسپانیاوە تینی تەزایەوە، کە دوا شۆڕشی کلاسیکیانەی کرێکاران بوو، کاتێك بوو کە هەر هەموو شانەیەکی ڕادیکال لە چەپە ئەمریکییەکان دەتوانرا لە ڕێگای تابوورە میلیشیاکانی خۆیانەوە لە مەدرید و بەرشەلۆنە خۆیان ببیننەوە.

ئەوە 30 ساڵ پێش ئێستا بوو [بوکچین ئەم تێزەی لە ساڵی1969 نوسیوە کە بەندێکە لە کتێبی Post Scarcity Anarchism – وەرگێڕ] . ئەوەش ئەو کاتە بوو کە هەرکەس بیتوانیایە هاواری دەکرد " سێکس بکە، نەك شەڕ بکە" ئەمەش ناوازە دەبینرا، بەیە دواتر هاوارەکە گۆڕا بۆ " کار، ئیش ئافریندە بکە نەك شەڕ" هاواری سەردەمێك بوو کە بارگاوی بوو بە نەبوونی و شتکەمی. ئەمە لە کاتێکدا بوو کە بەدەستهێنانی سۆشیالیزم پێویستی بە " قوربانیدان" و هەروەها " قەناخی گواستنەوە" بوو بە ئابوورییەك کە دەستبەری زۆریی کەرەسە [مەتیریاڵ] پێداویستییەکانی بکردایە. بۆ منداڵێکی هەژدە ساڵان لە ساڵی 1937 دا [بوکچین مەبەستی خۆیەتی کە لەو ساڵەدا تەمەنی 18 ساڵە بووە -وەرگێڕ] تێگەیشتنی یاخود چەمکی cybernation بۆ ئەو وەکو فەنتاسیایەکی زانستی کەویانە وابووە، فەنتاسیایەك بوو وەکو بە بەراورد بە گەشتکردن بە فەزا، بووە.

ئەو منداڵە هەژدە ساڵەی ئێستا پێی ناوەتە تەمەنی پەنجا ساڵییەوە، ڕێگەکانی لە سەردەمێکی دوور کە زۆر جیاوازە لەم واقیعەی ئێستای ئەمریکا، داکوتاوە. خودی سەرمایەدارییش لەوکاتەوە گۆڕاوە، شێوازگەلێکی جیاوازی چەسپیوی زیاتری وای بەخۆوە گرتوە کە سی ساڵ لەمەوبەر پشبینکردنیان گرانبوو. کەچی ئێستا داوامان لێدەکرێت کە بگەڕێینەوە بۆ " ڕیزی چینایەتی یا هێڵی چینایەتیی" و " ستراتیجییەکان" و " کادرەکان" و هەروەها شێوازێك لە ڕێکخستنی ئەو سەردەمە دوورە کە ئەمەش فەرامۆش کردن و خۆدزینەوە و خۆبەدوورگرتنە لە پرسە نوێیەکان و گریمانەکان، کە سەریان

هەڵداوە.

بۆ خاتری …؟ باشە ئێمە کەی دەتوانینن بزوتنەوەیەك ئافریندە بكەین كە ئایندە ببینێت لەبری ڕابوردوو؟ كەی دەتوانین لەوەوە فێربین كە دێتە دونیاوە نەك لەوەوەی كە دەمرێت؟ لێرەدا دەكرێت ستایشی ماركس بكەین، كە ئەو هەوڵی دەدا لە ڕۆژی خۆیدا ئەوە بكات. ئەو لە بزوتنەوە شۆڕشگێرییەكەی سالانی 1840 و 1850 هەوڵی دا كە ڕۆحێتی ئایندەگەریی، ببزوێنێت. "ترادتسوێنی هەموو نەوە مردووەكان وەكو كابوسی خەو قورسایی خۆی لەسەر مێشكی زیندووەكان، داناوە " [ماركس لە هەژدەی برۆمێر- لویس بۆناپارت] " وادەردەكەوێت كاتێك كە خۆیان سەرقاڵكردووە بە شۆڕشگێڕكردنی خۆیان و شتەكانەوە لە خولقاندنی شتێكا كە بە تەواوی نوێیە، ڕێك ئا لەم سەردەمی قەیرانی شۆڕشگێڕییەدا ئەوان پەشۆكاوانە داوای ڕۆح و ئیلهامەكانی ڕابوردوو بۆ خزمەتكردنی خۆیان بە قەرزكردنی ناوەكانیان، دروشمی جەنگەكانیان و نەریتیان، دەكەن، تاكو نواندن و نمایشی نوێی مێژوی جیهان ئا لەم وەختە بەسەر چوووەدا بەم زمانە موزەیەف و سەپێنراوە، پێشكەش بكەن. بەم شێوەیە Luther ماسكی Apostle Paul پۆشی و وێنە و كڵێشەی شۆڕشەكەی 1789 بۆ 1814 ئاڵان لە خۆیەوە جارێك وەكو كۆماری ڕۆمانەكان و جارێكیش وەكو ئیمپراتۆرییەتی ڕۆمانەكان ، شۆڕشەكەی 1848 بۆ خۆی شتێكی باشتری لە ساتێرێك پێنەبوو، هەر ئاواش شۆڕشەكەی ساڵی 1789 و ترادیسۆنەكەی 1793 تاكو دەگاتە 1795…. شۆڕشی كۆمەڵایەتی چەرخی نۆزدە ناتوانێت وێنەی تابلۆكان لە ڕابوردوو بكێشێت، بەڵكو تەنها لە ئایندە دەتوانێت.

ناتوانێت دەستبەكاربێت پێشئەوەی پوچگەراییەكان كە پەیوەستن بە ڕابوردووە لەخۆی دانەماڵێت.. . شۆڕشی چەرخی نۆزدە بۆ ئەوەی بگاتە ئامانج و ناوەرۆكی خۆی، دەبێت لێگەڕین مردووەكان، مردووەكان بنێژن. لەوێدا بڕگەكە جەوهەر و ناوەرۆكەكەی تیێپەڕان، بەڵام لێرەدا جەوهەر و ناوەرۆكەكە بڕگەكە تێدەپەڕێنێت." 18ی برۆمێر- ماركس.
لە كاتێكدا كە بەرەو چەرخی بیستوویەك دەچین ئایا گرفت و كێشەكانی ئەمڕۆ جیاوازییەكیان هەیە لەتەك سەردەمی پێشوودا؟ جارێكی دیكەش مردووەكان دێنەوە نێوانمان و گاڵتەجاڕیانە ڕێدەكەن، خۆیان بە ناوی ماركسەوە دەناسێنن، ئەو پیاوەی كە ویستی مردووەكانی چەرخی نۆزدە بنێژێت. بەم جۆرە شۆرشی ئەمڕۆمان هیچی باشتری پێ ناكرێت جگە لە لاسایی كردنەوەی شۆرشی ئۆكتۆبەر لەگەڵ جەنگی ئەهلی 1918 – 1920 بە یارمەتی و هاوكاریی 'هێلی یا ڕیزی چینایەتی' یەكەیەوە

لەگەڵ ‘پارتە بۆلشەڤیکەکەی و دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریاکەشییەوە. ئەمەش بە جەختکردنەوە لەسەر نەریتی ئیلتیزامی ئەخلاقیانە لەژێر دروشمی ‘دەستەڵاتی سۆڤیەت’ دا، بەڕێدەچێت.

تەواوکردنی هەموو لایەنەکانی شۆڕشی ڕۆژانێك کە تیایدا دەژین، سەرەنجام دەتوانێت پرسە مێژووییەکەی " پرسی کۆمەڵایەتی" کە زادە و لەدایکبووی سەرەدەمی نەبوونیی و کەمیی پێداویستییەکان و پاوانکردن و ک□م□□□ی هیرراشیەتە/ قووچکەییە، لابەلابکاتەوە. ئەمەش بە دووکەوتنی ترادیسیو□نی شۆڕشە بچوکە تەواونەبووەکان کە یەکلایەنانە بوون و لە ڕابووردوودا ڕوویانداو□ و ماونەتەوە بۆ ئێستا، کە تەنها شێوازی " پرسی کۆمەڵایەتیی" سیستەمێك بە یەکێکی پاوانخوازی هیرراشی دیکە، گۆڕیوە. لە کاتێکدا کە خودی ک□م□□□ی بورجوازیی لە پرۆسەی یەکاڵابوونەوەی [هەڵوەشاندنەوەی] چینە کۆمەڵایەتییەکاندایە، ئیدی سەقامگیری بە خۆی داوە، ئێمە گوێمان لە داخوازییە بێفەڕە بەتاڵەکانی، وەکو " ڕیزی یا هێڵی چینایەتی" دەبێت.

لە سەردەمێکدا کە سەراپای دەسگە سیاسییەکانی ک□م□□□ی هیرراشی کە پێدەنێنە سەردەمێکی بۆگەنی قوڵەوە، ئا لەو کاتەدا ئێمە گوێبیستی داخوازییە بێکەڵکەکانی وەکو " پارتێکی سیاسیی" و " دەوڵەتێکی کرێکاریی" دەبین. لە کاتێکدا کە هیرراشییەت/ قوچکەیەت دەبنە جێگای پرسیار، گوێدێری داخوازی " کادیران" و " پێشڕەوان" و " ڕابەران و سەرکردان" دەبین. لە کاتێکدا کە نێوەندگەرایی و دەوڵەت گەیونەتە حەدی خاڵی تەقینەوە لە مێژووی نەرێیانەیاندا، ئێمە گوێمان لە داخوازی توڕەهاتی: “بزوتنەوەیەکی نێوەندگەرایی" و " دیکتاتۆریی پڕۆلیتاریا" دەبێت.

درێژەی هەیە...

د□س□□□اتی هەرێم چاکسازی

هەڵناگرێت! عەبدوڵا مەحمود

سەرئەنجام کابینەی نۆهەمی حکومەتی!! هەرێمی کوردستان دوای زیاتر لە ٩ مانگ پێکهات. چ لە کارنامە ئینشاییەکی سەرەکی کابینەی نوێ، پێداگری لەسەر ڕووبەڕووبوونەوەی گەندەڵی و چاکسازی کراو، چ دەزگا ڕاگەیاندنەکان و کادر و بەرپرسانی حزبەکان و ژمارەیەکی زۆر لە نووسەر و قەڵەم پێدراو وەکو ماشێنەکی ئاراستەکراو باس لە چاکسازی و ڕووبەڕووبوونەوەی گەندەڵی دەکەن. پێتای باسی چاکسازی و ئومێد بەستن بەوەی چاکسازی دەست پێدەکات و وەستانەوە بەرووی گەندەڵییدا مەیدانەکی گرنگی کاری حکومەت و کابینەی نوێیە، پانتایەکی گەورەی میدیایی تەنیووە.
باسی چاکسازی" یەک ڕیزی نیشتیمانی!!" پێکهێناوە. بۆتە دەستپێکی هەڵدانی چەترێک بۆ کۆکردنەوەی زوربەی لایەنە سیاسییەکانی بەشدار لە کابینەی نوێ و ئۆپۆزیسیۆنی پەرلەمانی حکومەت و دەرەوەی حکومەتی تازە.
دیارە ئەو هەموو باس و خواستە لەسەر پرسی گەندەڵی و ڕاچەنین بۆ دەستدانە چاکسازی، نیشانەی ئەوەیە گەندەڵی و لەڕاستیدا دزی و تاڵانی هەموو لایەنەکانی ژیانی سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و گشت سەکتەرەکانی وەکو پەروەردو فێرکردن، تەندروستی، گەیاندن و گواستنەوە، میدیا و کاری ڕۆژنامەگەری، خزمەتگوزارییەکان، بازار، نەوت و غاز، زەوی وزار، دامەزراندن، بازرگانی، پیشەسازی، خاڵە سنورییەکان، کومرگ، کاری بەڵێندەرایەتی، کایەی سیاسی و حزبایەتی… گرتۆتەوە و بوارێک نەماوە دزی و تاڵانی و گەندەڵی وەکو ژەروو نەچووبێتە گیانی.
هەموو ئەو دزی و تاڵانی و گەندەڵییەش لەهەموو بوارەکاندا، لەلایەن بەرپرسە دەسەڵات بەدەست و دەسترۆشتووەکانی حزب و بنەماڵە لە هەرێمی هەرە باڵای دەسەڵاتی سیاسیدا، دەستی پێکردووە و پاشان شۆڕبۆتەوە بۆ خوارتر بەرپرسەکانی تر و حزبەکانی تری ناو ماڵی" کوردی" و لەوێشەوە پەلیهاوێتەوە ناو کایەکانی تر ناو ژیانی سیاسی، کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و ئیداری و…تاد.

ئەو هەموو دزی و تاڵانییە ئاشکرایەو تەنانەت بەنەخشەو سیستماتیکە، لە زۆر سەکتەردا، لەلایەن دەسەڵاتدارانی سیاسی و خەڵک لە میدیاو نووسەر و ڕۆژنامەنووسی ڕاسپێردراو بە گەندەڵی ناو دەبەن، ئامانجیش لەوەی کە ناوی ئەو دزییە بنین گەندەڵی و ناشەفافیەت، لەلایەکەوە بۆ ئەوەیە تا ئاستی ئەم فەرهود و دزییە

بهێنە ئاستێکی نزم و خوارەوە و بڵێن گەندەڵی لەهەموو دنیادا هەیە، تا رادەی ئەو دزی و تاڵانییە ئاشکرایەی هەرێم بەگەندەڵی وڵاتانی تر بچوێنن. لەلایەکی تریشەوە بۆ ئەوەیە، شانی خۆیان لەو تاوانی ئەم دزییە خاڵی بکەنەوە و بە دەست پیاهێنانێکی روکەش خۆیان لە تورەیی و نەفرەتی جەماوەری دوربخەنەوە.

دەسەڵاتی سیاسی لەهەریم" لەهەردوو زونەکە" و ئۆپۆزیسیۆنی پێشو و ئێستای دەسەڵاتیش، ئەو ڕاستییە باش دەزانن، کە هۆکاریکی سەرەکی تووڕەیی و نەفرەتی جەماوەری و خۆپیشاندان و نارەزایەتییە جەماوەرییەکان لەسەر ئاستی شەقام و هۆکارێکی سەرەکی بایکۆتی جەماوەری لە کایەی یاسایی!! و هەڵبژاردنەکاندا!! … دزی و تاڵانی و ئەو نابەرابەرییە ئابوریی و کۆمەڵایەتییە بوو کە دایان سەپاندووە. تاڵانی و دزی بەیاسایکراو" وەکو موچەی چەند ملیۆنی و ئیمتیازی ملیۆنی بە ئەندام پەرلەمان و وەزیر و بەڕێوەبەرە گشتییەکان و ئەردویەک لە خانەنشینانیان و ژمارەی خەیالی موچەخۆری بن دیوار" و زۆری هێز" وەکو دەست بەسەر زەوی داگرتن و داگیرکردنی موڵکی گشتی، دزینی نەوت، کۆنترۆڵی بازارو بازرگانی و بەڵێندەرایەتی و سەرانە سەندن و قاچاخچێتی کردن…لەلایەن بەرپرسانی باڵای حزبی و بنەماڵەی دەستڕۆشتوودا، ڕۆڵی سەرەکی هەبووە لە خوڵقاندنیدا.

دزی و تاڵانی بە یاساییکراو و دزی و تاڵانی لەڕێگای زۆری هێزو پێگەی دەسەڵاتەوە، لەلایەکەوە کەمایەتییەکی حزبی کردووە بە سەرمایەدار و سەرمایەداری هەڵتۆقیوو، لە بەرامبەریشدا زوربەی زۆری جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و کارمەند و موچەخۆرانی رووبەڕووی ژیانی مەمرەو مەژی کردۆتەوە. هاوکات کۆمەڵگەشی بەرەو داروخانی تەواوەتی بردووە، خزمەتگوزارییەکانی وێران کردووە، کەرتی پەروەردەو تەندروستی داڕماندووە،….تاد.
هێنانە گۆڕی باسی چاکسازی لەم خولەی نوێی پەرلەمان و کابینەی نوێدا بەو چڕییەی وەرێیان خستووە، هەوڵێکی بێ نەخشەیە تا لەرێگای ئەنجامدانی هەندێک هەنگاوی رووکەش و ناچیز و ئاست نزمدا، بزوتنەوەی نارەزایەتی جەماوەری خامۆش بکەنەوەو سواری شەپۆلی رەوای ئوردوی ملیۆنی بێبەشانی کۆمەڵگە بن. بەتایبەتیش کە ئەمجارە ئۆپۆزیسیۆنی بەروژازی لەدەرەوەی دەسەڵات ئامادەیی نەماوە تا بتوانێت هەڵسانی جەماوەری کۆنترۆڵ بکات… ئەگەر و ترسی تەقینەوەی تورەیی جەماوەری لەهەر ئان و ساتێکدا مۆتەکەی سەر دەسەڵات و کابینەی نوێی حکومەت و دەسەڵاتی سیاسیە لە زۆنەکاندا.

ئەوەی کەدەبێت ڕۆشن بێت، ئەوەیە کە ئەم دەسەڵاتە ناتوانێت چاکسازی بەرچاو بکات و دەست ببات بۆ کورتکردنەوەی دەسەڵاتی بەرپرسە باڵا حزبی و حکومییەکان، چ لە ئاستی دزی بەیاسایکروادا ناتوانێت" موچەی ئەندام پەرلەمانەکان، بەڕێوبەرەگشتیەکان، وەزیرەکان، فەرماندە سەربازییەکان لە سلکی پێشمەرگە و ئاسایش ئەردی بن دیوارە خانەنشینەکان بۆ پلەی باڵا و...تاد" بهێنێتە خوارەوە بۆ ئاستی موچەیەکی تاڕادەیەک نۆرماڵ... بەنموونە دوو بەرابەر و سێ بەرابەری موچەی کرێکاران و کارمەندان....

هەروەها ناتوانێت دزی لەڕێگای زۆر و دەسەڵات و پێگەی حزبیەوە، دەستکاری بکات. دەستبەسەراگرتنی سەدان و هەزاران دۆنم و هیکتار لە زەوی موڵکی گشتی و لەلایەن پارتی و یەکێتیەوە و بزوتنەوەی گۆڕان و حزبەکانی ترەوە دەستی بەسەردا گیراوە... و تەلبەند کراوە، کراوە بە کۆشکی نیشتەجێ بوونی سەرانیان، کراوە بە سەربازگەی بەرگری لەدەسەڵاتیان، کراوە بە بارەگای حزبی و پێگەی کەناڵە میدیاییە پوچەکانیان. بە دانپیانانی خۆیان زەوی نەماوە بۆ دروستکردنی قوتابخانە و بنکەی تەندروستی و پارک و ... هەمووی بەخاوەنکراوە و حکومەت!! دەبێ زەوی بکڕێت... خاوەنی ئەو زەویانەش بەرپرسانی باڵای حزب و بنەماڵەن. بازاریان قۆرغ کردووە، بازرگانیان پاوان کردووە، کێڵگە نەوتیەکانیان دەستبەسەردا گرتووە، بەزۆری هیز باج و سەردانە دەسێنن و هەرچی قاچاخچێتییە لەدەستی خۆیاندایە. دەمیان ژەنیوەتە هەموو سلکەکانی پەروەردەو تەندروستی و بیناسازی و کۆمپانیاکانی گەیاند و گواستنەوە و تۆڕەکانی ئەنتەرنێت و میدیایی...تاد

ئەوانەی داهاتی کوردستان دەدۆشن، دەستیان بەسەر جومگەکانی داهاتی کۆمەڵگەدا گرتووە، گەورەترین لەدەسەڵاتی حکومەت، دەسترۆشتوترین لە یاساکانی پەرلەمان!!" ئەگەر یاسایەکیان هەبێت".

دەستبردن بۆ چاکسازی بەجەستە، پەنابردن بۆ گەڕانەوەی موڵکی گشتی، دەرهێنانی سەرچاوەکانی داهات لەدەست بەرپرسان، ڕووبەڕووبوونەوەی یاسایی!! ئەگەر "یاسا" هەبێت، دەست بەسەر سامانەکانیادا" نەقدی و غەیرە نەقدیاندا دەگریت، و بەمانای ڕوخاندنی دەسەڵات دیت... ئەم دەسەڵاتە چاکسازی هەڵناگرێت.

ئەگەر نیاز پاکەکانیش بیانەوێت، چاکسازی بکەن، دەسەڵات دەستیان دەگیرێت و دەبڕێت... مانەوەی دەسەڵاتی حزبی و میلیشیایی پشتی بە کۆنتڕۆڵی داهات و دزین و تالانی سەرچاوەکانی دارایی و داهاتی خەڵکی کوردستان بەستووە.

ئەم دەسەڵاتە بەم هەموو تایبەتمەندییە شەرمئاوەرەوە، هەرگیز

چاکسازی هەڵناگرێت… ئەگەر باسی ڕووبەرووبوونەوەی گەندەڵییە، ئەگەر حکومەت و یاسا هەبێت، سامانی کەڵەکراوی و نەقدی و غەیرە نەقدیان دەبێ دەستی بەسەرا بگیرێت و بەهەی نایاسایی بوونی کۆکردنەوەی ئەو هەموو سامانەوە، بدرێنە دادگا و زیندانی بکرێن… ئەگەر بریار بێت کەسی شیاو، بخرێتە شوینی شیاو… ئەوا بەرپرسانی حزب و حکومیان نا لایەقی و بێتوانایی خۆیان، بە رۆشنترین شێوە لە بەرێوەبردنی کۆمەڵگە نیشانداوەو، هەشتا خەڵک تامەزرۆی ئاوی پاک و کارەبان …و خزمەتگوزارییەکان نەک هەر بەرەو خراپتربوون دەچن، بەڵکو خەریکن ئەو خزمەتگوزارییە گشتییەکانەی کەماون هەرزان فرۆش دەکەن. بۆیە چارەنوسیان دوورخستنەوەو لیپرسینەوەی یاسایی دەبێت.

بۆیە دەستبردن بۆ چاکسازی ریشەیی بە کۆتایی دەسەڵاتی خۆیان بەکۆتا دەگات… بۆیە نەک ناتوانن و دەستی بۆ نابەن، هەر کەس و لایەن و دامەزراوەیەکیش بەجدی دەست بۆ ئەم دۆسیەیە بەرێت، چارەنوسی دەکەوێتە مەترسییەوە. تەنانەت چاکسازی زۆر ناچیزو روکەشیش بە خۆشی خۆیان ناکەن ئەگەر نەخرێنە ژێرگوشارەوە. بۆیە ئەم دەسەڵاتە چارەسەر هەڵناگرێت و خۆرەند و بۆشاییە یاسایی و ئاسایی و حکومەتداریی و دەوڵەتداری… لەگەڵ ویست و ژیانی گوزەرانی خەڵکی کوردستاندا، هەندێ بەرین و فراوانە، پینە ناکرێت و بەیەک ناگەینرێنەوە…
ئەم دەسەڵاتە دەبێ لە ریشەوە، هەڵتەکێنرێت و لەدەسەڵات بخرێت. هەرچەشنە خۆشباوەرییەک بەوەی ئەم دەسەڵاتە چاکسازی بەرجەستە دەکات، یان دەست بە باشترکردنی ژیان و گوزەرانی خەڵکی دەبات، لە خۆشخەیاڵی و خزمەت بەدەسەڵات زیاتر هیچی تر نییە. پێویستە نەخشەو هەنگاوەکانی کۆتاییهێنان بەو دەسەڵاتە، قیبلەنومای بزوتنەوەی نارەزایەتی و جەماوەری و بزوتنەوە کۆمەڵایەتییە شۆرشگێرەکان بێت.

ناوەراستی تەموزی ۲۰۱۹

دژە گەندەڵی با لە تۆوە دەست پێ

بکات! … کرمانج فەتاح

گەندەڵی یەکێکە لە کێشە هەرە گەورەکانی ئابوورییە لە جیهاندا، بەتایبەت له ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، وڵات نییە گەندەڵی تێدا نەبێت؛ بەڵام هەریەکەو بەڕێژەیەک هەتا وڵات زیاتر دواکەوتوو بێت گەندەڵی تیادا زیاترە پێچەوانەکەشی ڕاستە…(گەندەڵی واتە شتێک یان مافێک هی تۆ نییە و بۆ تۆ نییە بتەوێت بە ڕێگایەکی نا یاسایی و نا ئەخلاقی نا تەندروست بەدەستی بهێنیت)

گەندەڵی کارێکی(abnormal)ە واتا نا یاساییە ناگونجێت لەگەڵ نۆرم و ڕێساکانی(rules)کۆمەڵگە، ئەم ڕەفتارە دەخرێتە خانەی ڕەفتارێکی نائاساییەکان، هەم دژی اخلاق و دژی کۆمەڵگەیە،لێرەدا تاک بە گەیشتن بە حەزو و ئارەزووەکانی یاخود تێرکردنی غەریزەکانی هەوڵ بۆ وەدیهێنانی خەونێکی ناتەندروست و دەست دەبات بۆ قۆرغکردنی مافی خەڵکانی تر، لەڕێگای گەندەڵییەوە دەیەوێت بگات بە (باڵای)ی لە کاتێکدا ئەمە تێک شکاندنی خودی (باڵاییە) تاکێکی گەندەڵکاری لەم چەشنە کە نغرۆی گەندەڵی دەبێت، هەمیشە حەزەکانی پێش هەمووشتێک دەخات و ناتوانێت سانسۆر بۆ حەزکانی دابنێت، لەردا تاک بەکەسێکی (نەخۆش)دا ئەندرێت. کە لە دەروونزانیدا دەڵێت:هەر کەسێکە ناتوانێت کۆنترۆڵی حەزەکانی خۆی بکات، بە تاکێکی ناتەندروست هەژماردەکرێت.کەوایە گەندەڵکار تاکێکی (نەخۆش)ی نەو کۆمەڵگایە. کە ناتوانێت زاڵ بێت بەسەرخۆیدا کە زیاتر (ID) ڕۆڵ دەبینێت واتا حەز وغەریزەکانی، منی باڵا واتا (supar ego)ی کە بەرپرسیارێتییە دادەبەزێت.

دوو ڕێگا بۆ چارەسەری گەندەڵی
1:-ئەخلاق و هەست کردن بە بەرپرسیاری (منی باڵا)
2:-یاسایەک بۆ سزادان (حکومەت)

لێرەدا ئەوەی پێویستە بکرێت چاکسازی نییە، بەڵکو بنبڕ کردنی گەندەڵی و ناوخنی گەندەڵییە، چونکە گەندەڵیش دەرهاوێشتەی سلوک و فیکرەو کردارەکانی مرۆڤە، بۆیە دەبێت سەرتا کار لەسەر (تاک) بکرێت تا متمانەی بنچینەیی بۆ دروست ببێت، تا متمانەیەکی تۆکمەیان هەبێت بەرپرسیارێتی راستەقینە،تا بتوانین ئاشنابین بە بەرپرسیاریی هەقیقی، تاکەکان لەم کۆمەڵگەیەدا بەدەست شەرپەنجەی گەندەڵی دەناڵێنن، ئەبێت تاکێک دروست بکرێت بە مانای ڕاستەقینە بەرپرس بێت لەو بەرپرسیارێتییە کەی پێی ئەدرێت،هەژمونی زۆرمان

هەیە و بیندراوە لە عێراق و هەرێمی کوردستانیش، کە وێنایەکی جوانی بەرپرسیاریان نیشان نەداوە، بۆیە گەندەڵی شتێکی نامۆ نییە! °بەڵکو دەبێت بە تایتلێکی گەورەوە بنووسین،(گەندەڵی لە (Phenomenon)دیاردەوە بۆتە حاڵەت)!

سزا و یاسا!

لە فەراغی یاسا و نەبوونی لێپرسینەوەی یاسایی، تۆوی گەندەڵی بە ئاسانی گەشە دەکات و زۆر بە زویی موتەربە و نەشونما دەکات و گەورە دەبێت. لێرەدا سزا گرنگی و ڕۆڵی خۆی دەبینێت، بەوەی کە تۆ هەڵبژاردەی بەرپرس دەکەیت بۆ بەڕێوبەرایەتیەک یاخود هەر وەزیفەیەک، ناکرێت بە بێ یاسایەکی دیاریکراو هەژموونی کارەکانی ڕای بکات، ئەبێ لە بەرامبەر هەر کارێکی نایاسایی سزایەک لەپاڵیدا بۆی بتاشیت. تا لە چوارچێوەی یاسایەکی تۆکمەدا، کۆت بەندبکرێت، بۆ ئەوەی تاک نەکەوێتە گێژاوی گەندەڵییەوە.

(لە هەندێ وڵاتدا، هەر کەسێک گەندەڵی بکات، بە عامودێکی کارەبایی دەیبەستنەوە، بۆ ئەوەی هەموو خەڵک بیبینێت.) وەک سزایەک.

دژە گەندەڵی لە تۆوە دەست پێدەکات !

چونکە ئەوکات زنجیری گەندەڵی دەپسێت و بەردەوامی نابێت.. بۆیە دەبێت هەریەکە لە ئێمە زنجیرەکە بپسێنین و هەنگاو بۆ دژە گەندەڵی بهاوێژین. خۆبەختکاری و پێکەوەژیانی هاوبەش و مافدان بەوانیتریش با کاری من و تۆ و ئەوانبێت، ئەوەی پێت وایە هەیە تەنیا هی تۆیە هەڵەیت! چونکە بەرپرسیارێتی واتا خزمەتکردنی ئەوانیتر. بەم جۆرە ئەتوانین واتایەکی تر بەبەر بەرپرسیارێتیدا بکەینەوە.

لە راستیدا دەوڵەت لە رووی عقلیەوە ویستی مرۆڤەکان ڕێک دەخات، بە یە دەبێت تاک بەشێکی جیانەکراوەی دەوڵەت بێت.

کرمانج فەتاح

گەندەڵی و بازرگانی کەرتی تەندروستی خنکاندووە … شوانە حەسەن ئەبوبەکر

لەهەموو و□لاتانی جیهان وەک ئاشکرایەو دەبینرێت کەرتی
تەندروستی هەستیارترین کەرتە و لە هەموو کەرتەکانی دیکە زیاتر
پەیوەندی ڕاستو□خ□ی بە
ژیانی هاونیشتمانیانەوە هەیە ، بەڵام بەداخەوە لەهەرێمی کوردستان
لە سایەی دەسەڵاتی
دوو بنەمال□□ی بازرگان و مافیا ، ئەم کەرتە بووە بە ئامرازێکی
بازرگانیکردن و سەرتاپا
وەک کەرتەکانی دی بە حیزبی کراوە . بازرگانیکردنی دەرمان لە لایەن
سەرمایەدارێکی حیزبێکەوەو
چەندان کەسی نەخوێندەواری هاوشێوەی خۆی و دەوروپشتی خۆی
قۆرغکراوە وەهەروەها ب□ پێی
قسەی شارەزایانی دەرمان کوالێتیەکی نزمی دەرمان هاوردەی ئەم
هەرێمە دەکرێت . بەڵام
هیچکام لەو شارەزایانە ناوێرن ڕەخنە بگرن یاخود سکاڵایی یاسایی
لەسەر ئەو دۆسیە گەندەڵیە
تۆمار بکەن ، چونکە ڕووبەڕوی زیندانیکردن و ئەشکەنجەدان و
تەنانەت مردنیش دەبنەوە
. ئەو سەرمایەدارە مافیا ئاسایانە لەم هەرێمەدا لە سەروو
یاساوەن. بەنموونە لە ماوەی
ڕابردوودا پزیشکێک بە ناوی (بەختیار ئەمین) ڕووبەڕوی
ئەشکەنجەدان بویەوە تەنها ل□ بەر
ئەوەی ڕەخنەی لە کوالێتی دەرمان گرتبوو ! وەهەروەها کارمەندێکی
تەندروستی لە نەخۆشخانەی
قەڵادزێ ک□ ناوی (عبدلرحمان هەڵشۆی) ە و هەڵگری بڕوانامەی
ماستەرە لە بەدواداچونێکدا
گەندەڵییەکی گەورەی بەڕێوەبەری گشتی تەندروستی ڕاپەرین و
بەڕێوەبەری مەڵبەندی تەندروستی
ژاراوەی سەر بەقەزای قەڵادزێ ئاشکرا دەکات

رەحمان هەڵشۆیی پێشتر لەسەر ئاشکرا کردنی گەندەڵی
لە نەخۆشخانەی قەڵادزێ نەقڵ کرا بۆ ژاراوە،

چونکە لەو مەبەندە تەندروستییەی قەڵادزەش گەندەڵییەکی گەورەی ئاشکراکرد وەک کارمەندێکی
بوێرو چاونەترس و خەمخۆری خەڵک و خەمخۆری کەرتی تەندروستی بەڵام بەداخەوە تاوانبارانیش
هیچ ئیجرائاتێکی یاسایان ڕووبەڕوو نەکرایەوە !
سەرەڕای سکاڵای یاسایی پزیشکەکە !

ئەوە لەلایەک لەلایەکی ترەوە شانبەشانی دەستبەسەراگرتنی
نەخۆشخانە (بە ناو) حکومییەکان ، نەخۆشخانە ئەهلییەکانیش لە لایەن سەرمایەدارانی دوو
حیزبەکەوە دامەزرێندراون . بۆیە بە شێوەیەکی بەرچاو نەخۆشخانە حکومییەکانیان پشتگوێ
خستوە و خەڵکی متمانەیان بەو نەخۆشخانانە نەماوە ، بەمشێوەیەش ژمارەی سەردانیکەرانی
نەخۆشخانە ئەهلییەکان زیادی کردووە و لەم ڕێگەیەوە خزمەتی سەرمایەی خۆیان کردووە .

ئەم گەندەڵکارییەش تەنها لە ئاستی باڵادا نییە ، بەڵکو
شۆڕبۆتەوە بە کارمەندانی تەندروستیش (پزیشک ، دەرمانساز ، کارمەندانی تەندروستی
..هتد) . بە شێوەیەک لە کاتی دامەزراندنی نەرینگەیەکی پزیشکیدا پێویستە ڕێکەوتنێک لە
نێوان پزیشک و دەرمانساز و کارمەندی تاقیگەدا ئەنجام بدرێت . کە زۆربەی ڕێکەوتنەکان
بەم شێوەیەیە (پارەی ئۆفیس و سکرتێری پزیشکی پسپۆڕ لەلایەن دەرمانساز و خاوەنی تاقیگەوە
دابین دەکرێت و لە بەرامبەر ئەوەدا پزیشک دەرمان و پشکنینی زیاتر بە نەخۆش دەنوسێت
) . بەمشێوەیەش کارمەندانی تەندروستی بازرگانی بە ژیانی نەخۆشەوە دەکەن و بڕێ پارەیەکی
زیاتریان دەستدەکەوێت ! و تاکە زەرەرمەندیش کە فریودەدرێت نەخۆش و هاونیشتمانیانن
. بەم شێوەیە کەرتی تەندروستی بووە بە تەڵەکی بازرگانیکردن . کە شکۆی یەکێک لە پیرۆزترین
پیشەکانی (کە پزیشکییە) بێ بەها کردووە .

سەرەڕای ئەم هەموو گەندەڵییە ، هیچ لێپرسینەوەیەک
لەو گەندەڵکارانە ناکرێت و لیژنەی نەزاهەش بێدەنگی هەڵبژاردووە !

ئاخۆ ئەبێت کەی بێت
و ئەو گەند□کارانە بدرێنە دادگا ؟! کەی سیستەمێکی پێشکەوتووی تەندروستیمان هەبێت ؟!
کەی نەخۆش و کارمەندانی تەندروستی خاوەن مافی خۆیان بن ؟ کەی حیزب و سەرمایەداری لە
خزمەتکردن جیا بکرێتەوە ؟

ئەم پرسیارانە و چەندان پرسیاریتر ب□ و□ام ماونەتەوە
و تاکو ئەم دوو کۆمپانیایە حکومەت بەڕێو□ بەرن گەندەڵی بنەبڕ نابێت و خەونی من و هەزارەها
گەنجی وەک من بەدی نایەت و هەرگیز هەنگاوێک ناچینە پێشەوە بە ئاراستەی پێشکەوتن.

ڕۆژنامەنوس : شوانە حەسەن ئەبوبەکر

سەرم لێ دەرناچێ، نوقتە سەری دێڕ… ئارام ئازاد

سەرم لێ دەرناچێ: دکتۆرە و سەپۆرتەری مەلا عەلیە!!
نوقتە سەری دێڕ: خاوەنی یەکێک لە گیادەرمانەکانە.

سەرم لێ دەرناچێ: جمهوری مێسیە و هاندەری پورتوگالە
نوقتە سەری دێڕ: لەوە ئەچێ خزمێکی بال□ی□زی عێراق بێ لە پورتوگال.

سەرم لێ دەرناچێ: کەشتیەکەی ئەمریکا دوو بست لە ئێمەوە دورە کەچی هەر□ش ل□ئێران ئەکا
نوقتە سەری دێڕ: زۆر ئاسایی واتە پێگەی خۆت بزانە.

سەرم لێ دەرناچێ: مەلاکەی لای مال□مان سەوتی زۆر ناخۆشە بە ناشوکری نەبێ
نوقتە سەری دێڕ: پێی بلێ وازبێنە ئەتکەین بە وەزیر ، حاشا لە مزگەوت و باوکیشی ئەکا.

سەرم لێ دەرناچێ: ئەیانوت دوێنێ خەوتنی تۆ و کارەبا حەشریان

کردوە یەکی 24 تان قەپات کرد
نوقتە سەری دێڕ: باوە گیان پێیان ڕابواردوی دوێنێ تۆ بیست دەقە خەوتوی کارەباش هەر ئەوەندە سەری لێداین.

سەرم لێ دەرناچێ: دەستی شکاوم هەڵبژاردنی ڕابردو دەنگەکەی خۆمم فەوتان ئەوە نامورتاحی کردوم
نوقتە سەری دێڕ: ئەکیدم ئەوانیش حیسابی نامورتاحی تۆیان کردووە.

سەرم لێ دەرناچێ: عیشقێکی ئەبەدیمان لەگەڵ وڵاتی دەوروبەر هەیە
نوقتە سەری دێڕ:
عیشقە ئەساسیەکەمان بۆ هۆتێل و باڕ و کچە جوانەکانیانە و مەنزەری جوانیشمان کردۆتە بیانو بۆگەیشتن بەم ئامانجانە .

سەرم لێ دەرناچێ: جیرانەکەم پێنج فەرزە سەر لەسەر نوێژە کەچی لەخانوی کرێدایە و بەرامبەرەکەی ئەبوجەهل و سەرخۆشی وەک خۆی نیە کەچی مورتاح لە خانوی خۆی دایە
نوقتە سەری دێڕ: چونکە نیەتی سافێکی ئیمان لە دڵە .

سەرم لێ دەرناچێ: سەرم لێ دەرناچێ
نوقتە سەری دێڕ: باشترە سەرت لێدەربچێ و خۆتڕابێنی لەگەل بارودۆخ نەبادا ببیتە نوقتە و پەندی سەری دێڕ.

ئەوا ئەردۆگانیش دانی بە پیلانەکەی نا … عیماد عەلی

تا رادەیەکی باش ئەردۆگان لە دوا لێدوانی پیلانە ترسناکەکەی دەرخست، ئایا چارەسەرە هەمەیشەییەکەی ئەردۆگان بۆ تیرۆر چیە کە تەنها مەبەستی پەکەکەیە؟ کۆتا لێدوانە راشکاوەکانی ئەردۆگان بۆ حزبەکەی زۆر شتی دەرخست و جگە لە ئاماژەدان بۆ نەبونی هیچ هەماهەنگیەك لە گەڵ ئەمریکا بە پێچەوانەی پێشوتر و، هەرەشەی گەران بەدوای ئەڵتەرناتیڤی چەکی ئەمریکی و بەتایبەتی فرۆکە و دابینکردنی ئامرازەکانی ئاسایشی تورکیا و پێویستی رووکردنە رۆژهەڵات و تکاو پارانەوە لەلایەك و گوتەی نیمچە هەرەشەی

دورکەوتنەوە لە ئەمریکا بە رووکردنە رێگەی تری پاراستنی ئاسایشی نەتەوەی تورکیا لە لایەکی ترەوە. زۆر شتی دەرخست بۆ ئەوەی ئاگاداری قسەکانی بێت یان بەمەست بوو لەم کاتەدا، دەرخستنی جێبەجێ کردنی ئەو پیلانە نهێنیە دارێژراوە کە زۆر خەڵك لەم ماوەیە باسی دەکەن و بە هاوکاری هێزی ناوچەیی و وڵاتانی دەوروبەری کوردستان هەنگاوی بۆ دەنێن و بەرژەوەندەیەکانی خۆیان دەپارێزن، کەچی کوردیش لە گوێی گادا نوستووە . ئەردۆگان دەڵێت؛ هیچ سزایەك ریگە لەتورکیا ناگرێت پێشینەی کارەکانی ئەوە بێت دابینکردنی ئاسایشی وڵاتەکەی بپارێزیت و ئەو لەو رێگەدایە کە تیرۆر بە شێوەیەکی هەمیشەیی و بنبر کۆتایی پێبێنێت! مەبەستی کۆتاییهێنان بە پەکەکەیە لە قەندیل وەکو چۆن زۆرجار بەرپرسەکانی لێدوانیان لەوبارەوە داوە.

بەڵام پرسیارەکە لەوێدایە چۆن کۆتایی بە بەناو تیرۆرەکەی دێنێت و کێ یارمەتیدەری دەبێت و بەرژەوەندی ستراتیجی کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە پیلانەکەی تورکیا سەربگرێت و نیوەی هەرێمی کوردستان بکەوێتە ژێڕ رەحمەتی هەتاهەتایی تورکیا و ئەو خەونە دێرینەی سەڵتەنەتی عوسمانی لە ویلایەتی موسڵ و شارەزور بێتە دی. هەر لەوێدا ئەردۆگان رووی دەکاتە ئەمریکا و دەڵێت فرۆکەی ئێف 35 مان نادەنێ؟ باشە مافی خۆمانە روو بکەینە شوێنیتر، بەڵام دەستبەرداری موشەکی ئیس 400 نابین.

ئەوەی روونە بۆ ئەمریکا کە کێشەکەی لەوێدا نیە موشەکی ئیف 400 بگاتە تورکیا و تا ماوەیەکی تر نەیخاتەگەر کە ئەندامی ناتۆشە بەقەد ئەوەی لە رووی ستراتیجی گۆڕینی سیاسەت و رووی تورکیا بەرەو روسیا خەریکە بۆ ئەمریکا روون و یەکلایی دەبێتەوە، کە تورکیا لە ئەمریکا و ئۆرپا بێئومید بووە و رێگەی شەنگەهایی پێباشترە، باشترین بەڵگەش ئەوەیە کە روسیا نەك هەر موشەکەکەی پێدەدات بەڵکو بە پێی قسەی ئەلیکسەندەر میخاییفی بەرێوەبەری کۆمپانیای (روسی رۆسۆربۆرن ئیکسپۆرت)ی روسی بۆ هەناردەکردنی چەکی حکومەتی روسیا ئەوەیە کە لەوانەیە لەمەودوا هەندێك لە بەشەکانی ئەو موشەکە لە تورکیا بەهەمبهێنرێت، ئەمە جگە لە هەلیکۆپتەر و کەتیبەی موشەکی بەرگری ئاسمانی و دژە فرۆکەی تر وتەنانەت لە بواری وزەشدا، ئەمەش زۆر شت روون دەکاتەوە کە تورکیا تەنها موشەك ناکڕێت بەڵکو ئەگەر داواکاریەکانی لەلایەن ئەمریکاوە جێبەجێ نەکرێت ئەوا بەیەکجاری رووەدەکاتە روسیا و پشت لە ئەمریکا و ئەوئەگەرەش لە ئارادادەبێت کە لە هاوپەیمانی ناتۆ دەربکرێت و ئەم وڵاتە ببێتە چەقی شێوە ململانێیەکی ترسناکی جیهانی لەم ناوچەیە کە بۆ حەوت سەدەیە بەم شێوەیە نەبینراوە.

ئێستاش ئەمریکا و تورکیا لە قۆناغێکی چارەنوسسازدان لە پەیوەندی و چۆنێتی گەیشتن بە رێگەی سێیەم، بەڵام خزاندنی تورکیا بۆ نێو لیستی سزاکانی ئەمریکا بە پێی یاسای کاتسا لە ئارادایە کە تا ئێستا ترامپ بە بەهانەوە دوو دڵیەوە لەوەدەروانێت و بڕیاری یەکلاکەروە لەو کاتەدا دەدرێت ئەگەر ئەمریکا بە تەواوی ئومێدی لە تورکیا ببرێت و یەکلایی بێتەوە کە بواری گەڕانەوەی نیە.
ئەوەی مەبەستمانە لێرەدا بیڵێین ئەوەیە؛ ئایا تورکیا دەتوانێت بەیەکجاری وەکو خۆی دەڵێت بنبڕی هەمیشەیی تیرۆر بکات کەمەیەستی پەکەکەیە و، چۆن ئەردۆگان ئاوا بە ئاشکرا و بە بوغراییەوە لەم کاتەدا بەم شێوەیە باس لەوە دەکات؟ کێ یارمەتیدەری دەبێت و لەم بارەوە رێکەوتنی پێشوەختەی لەگەڵ کێدا کردووە و ڕۆڵی کورد یان پارتی و یەکێتی لەم ئامانجە چیە و چۆن مامەڵەی لەگەڵدا دەکەن و هەڵوێستی کۆتاییان چی دەبێت؟ ئەگەر ئەم پیلانە سەربگرێت کوردی هەرچوار پارچەکە توشی چی دەبن؟ بێدەنگی ئێران چی دەگەیەنێت؟ ئایا ئەو هێڵەی باس دەکرێت بۆ گەمارۆدانی قەندیل سەری سەرانی هەرێمی کوردستان و ئەزمونەکەی کوردیش ناخوات کە تا ئێستا نوتقیان بڕاوە تا ئێستاش کە خەریکە هێڵە پانەکەی ئەم پیلانە دەردەکەوێت کەچی ئەمان قروپیان لێکردووە؟
بۆچی تا کاتی بەسەرەوە ماوە خەڵك و رێکخراوە مەدەنی و راگەیاندنە بە هەڵوێستەکان و زۆرێك لە حزبەکانی کوردستان لەمەر ئەم ترسە بێدەنگن و بۆچی جموجوڵی پێویست ناکرێت و هەڵوێستی کەس روون نیە ؟ عیراق ڕۆڵی چی دەبینێت و ئایا ئەویش بەشدارە لەم پیلانە کە جگە لە کورد کەس زیانی تێدا ناکات؟ ئەمە و پاش دەرکەوتنی راشکاوانەی سەرەداوی پیلانەکە وا پێویستە خەڵك کە خۆی خاوەنی پرس و کێشەکەیە لە چاوەروانی ئەشبەتاڵیکی تر دەستەوەستان نەبیت و ترسناکی ئەم پیلانە قێزەونە کە رۆژ لە دوای رۆژ زیاتر دەردەکەوێت بۆ رای گشتی و هەموو لایەك روونبکرێتەوە و ئەوەی لە توانادایە کاری لەسەر بکرێت و رێگری لە سەرکەوتنی بگیرێت و ئەگەر بکرێت بە هەموو توانایەك بۆ بەربەستی بخرێتەبەر بخرێتەگەڵ و چاوەرێی دەسەلاتی کوردستان نەبێت، با بۆ سەدەیەکی تر میلەتەکەمان نەکەوێتە ژێر دەستی عوسمانی و عەرەب و عەجەم و ئەزمونی حوکمرانی کورد دیزەبەدەرخونە نەکرێت. پرسیارەکە ئەوەیە ئایا مەعقولە سەرکردایەتی و دەسەلاتی گەندەڵی کورد درك بەو مەترسیە ناکەن و هیچ هەڵوێستێك نە نوێنن و بەڵکو لەوانەیە لەوەدا ژێربەژێر لەبەر بەرژەوەندیەکی تەسك و کورتبینی و هەڵەی ستراتیجی گەورە کە لە کۆتاییدا سەریان دەخوات لە پیلانەکە بەشدار بن. لە کۆتاییدا دەبێت ئەوە بڵێین کە ترسناکیەکە لەوێدایە ئەگەر ئەوە خهەبێت هەندێك

وڵاتی قێزەون کە مێژووی پرە لە پیلانگێڕی و کەسیش ناوی ناهێنێت لەم پیلانە بەشداربێت، ئەگەر بزانێت سەد ساڵی تریش قازانجە ئابووری و سیاسیەکانی خۆی لەسەر حسابی خەڵکی ئەم ناوچەیە دابین دەکات.

ژوورەکەت بۆچی بەجێ هێشت ؟ … نەوزاد بەندی

گاڵتەم کرد ، ووتم وا هاتم ..
قاوەکەت بۆ نەخواردەوە ،
گاڵتەم کرد ،گاڵتە..
کە ووتم
دە دەقیقەی تر
لە لاتم ..!

ناتوانم بێم ..
تەنانەت گەر خۆشت بوێم ..
ناتوانم بێم ..

من لەگەڵ تۆ
دانیشتووی ئەم جیهانە نیم
دانیشتووی ناو خەیاڵاتم ..

/نەوزاد بەندی /

ئاڵوودەبوون بە سێکس … ئەحمەد

کامەران

کاتێك گوێمان لە وشەی ئاڵوودەبون دەبێت ڕەنگە ڕاستەوخۆ بیرمان بۆ خواردنەوە کحولیەکان و کێشانی مادە هۆشبەرەکان بڕوات، بەڵام لە بنچینەدا چەندین بابەتی تر هەن یان چەندین ئامرازی تر هەیە بۆ ئاڵوودەبونی تاکەکانی کۆمەڵگا, کە لە نێویشیاندا ئاڵوودەبوونە بە سێکس کە ئەمەش واتە خۆ بەدەستەوەدان بۆ حەزوو ئارەزووەکان یان بەشێوەیەکی تر واتە کۆیلە بوون بۆ ئارەزووە سێکسیەکان, هەروەها مەترسیدارترین ئاڵوودەبوونی سێکسی بریتیە لە سێکسی نێو تۆڕەکانی ئینتەرنێت , چوونکە ئەم جۆرە سێکسە ڕێژانە تاکی کۆمەڵگا بەتایبەتیش گەنجان لە هەر شوێنێك و لە هەر کاتێك دا لەڕێگەی مۆبایل و لاپتۆپەکەیانەوە بینەری ئەو ڤیدیۆ سێکسانە دەبێت کە لە نێو سایتەکان دانراون, بەبێ هیچ جۆرە سانسۆڕ دانانێك .
ئەمەش لە ئەنجامدا وا لەو تاکە یاخود ئەو گەنجە ئەزیزە دەکات کە نەتوانێت لە
نێو کۆمەڵگادا ڕووبەڕوی سەرجەم بەربەستەکان ببێتەوە کە دێنە پێشی یاخود ناتوانێت بیر لە چۆنیەتی بنیاتنانی داهاتووی خۆی بکاتەوە¸چوونکە ئەو لە بنەڕەتدا ئاڵوودەبونی هەڵبژاردوە بە هۆی نەبوونی ئەو ئاستە ڕۆشنبیریەی بۆ بابەتەکان بۆیە لێرەدا پێویستە هەموو تاکەکانی کۆمەڵگا و لەنێوێشیاندا چینی گەنجان کە گرنگترین چینی کۆمەڵگان خۆیان لەسەرجەم بابەتەکاندا ڕۆشنبیر بکەن چوونکە ئێمە لە ئێستادا لە سەردەمێکداین کە ڕووبەڕوی شتی زۆر مەترسیدار دەبینەوە بۆ سەر ژیانمان دا بۆیە هەتاکو چەند بە ڕۆشنبیریەوە هەنگاو بۆ ژیان بدەین ئەوا ژیانێکی ئاسوودەو تەندروستمان دەبێت بۆ خۆمان و خێزان و کۆمەڵگاکەمان.

هیوا خوازم گەنجی کۆمەڵگاکەم کە خۆیان لە شتە بێ کەڵك و زیان بەخشەکان بە دوور ڕابگرن و بڕۆنە لای ئەو شتانەی کە سوودو خزمەت بەخۆیان و کۆمەڵگاکەیان دەکات.
*گەنجی ئەزیز پێش ئەوەی تۆ دەست لە مۆبایلەکەت یاخود لاپتۆپەکەت بدەی بیر لەوە بکەوە تۆ چ شتێکی پێ دەکەیتەوە.

ئایا دەڕۆیتە نێو ئەو سایتە سێکسیانەوە کە ژیانی خۆتی بۆ ئاڵوودە دەکەیت و زیانی تەندروستی لە خۆت و دوایش لە کۆمەڵگاکەت دەدەیت؟ یان بە پێچەوانەوە بڕیاری ژیرانە دەدەیت و لەو سایتە بێ کەڵکانە بە دوور دەکەویەوە وە ئەڕۆیتە نێو ئەو سایتە جوانانەی کە خزمەت بە ئاستی ڕۆشنبیری تۆ دەکەن لە کۆمەڵێك بواری جۆراوجۆردا.

ئیتر لێرەوە بڕیار دان دەکەوێتە ژێر دەستی خۆت چوونکە تۆ تاکێکی ئازاد و سەربەستی لە بڕیاردان لەسەر گۆڕینی ڕێرەوی ژیانتدا.

*هیوای کۆمەڵگایەکی تەندروست و ئارام دەخوازم بۆ سەرجەم تاکەکانی

ئەحمەد کامەران| قوتابی کۆلێژی ئاداب